

381

Novembre 2015 • revista mensual
Any 35è • PVP 3,00 €
edita Fundació Roca i Galès

cooperació

CATALANA

Participació cooperativa

Les nostres cooperatives: **Tarraco Port Logistic SCCL**

Entrevista: **Manfred Max Neef, economista**

ISSN 1133-8415

9 771133 841150

*Referent
Cooperatiu Català en
Prevenció de Riscos
Laborals*

*Nou servei
Vigilància
de la Salut*

*Totes les especialitats
preventives.
A tot Catalunya*

SePrA
servei de prevenció

www.sepra.cat

T. 93 457 41 45
Trinxant 98-100, 08026 Barcelona sepra@sepra.es

Servei de Prevenció Aliè acreditat en totes les especialitats (SP-063-B)

"... Incerteses, dubtes, problemes...?"

LLUITEM PLEGATS!!

· ESPECIALISTES EN COOPERATIVES ·

GABINET JOAN JOSEP GONZÀLEZ, S.L.

- Planificació i Gestió Comptable
- Declaració Impost de Societats
- Estudis Econòmics de Viabilitat i Plantejament de futur
- Control Pressupostari
- Diagnòstic econòmic, financers i de sistemes de control de la Cooperativa
- Assistència de Membres de les Comissions de Vigilància i Junes Rectores
- Consultes sobre problemàtica econòmica, comptable i fiscal

GONZALEZ & CIA AUDITORS
AUDITORES CENSORES JURADOS DE CUENTAS

- Auditores de Comptes Anuals
- Auditories i Revisió dels Comptes
- Projectes de Fusió i Escissió
- Auditoria de Gestió
- Informes especials

Pensem com tu. La feina,... ben feta.

GIRONA 38 1º 1º · 08010 BARCELONA · Telèfon 93 265 35 05 Fax 93 232 56 13
e-mail: gjjg@gonzalezauditores.com

**“
un servei jurídic
compromès i de
qualitat
”**

Col·lectiu Ronda
ASSESSORIA JURÍDICA LABORAL ECONÒMICA SOCIAL

Barcelona - Cerdanyola - Granollers
Mataró - Mollet del Vallès - Rubí

despatxos associats:

Girona · Lleida · Tarragona · Tortosa · Vilafranca del P.

www.cronda.coop
crondaweb@cronda.coop

Cooperativisme i economia social

- Assessorament integral a cooperatives, associacions, fundacions i altres entitats d'economia social · Autoocupació i plans d'empresa · Consultoria i auditoria
- Mediació en conflictes societaris

Drets de les persones i els col·lectius

- Dret civil, penal i administratiu · Dret de família · Separacions, divorcis · Danys i perjudicis · Accidents de circulació i de treball
- Arrendaments · Dret fiscal
- Habitatge, urbanisme i medi ambient
- Estrangeria · Violència de gènere

Defensa dels treballadors/es

- Assessorament laboral i Seguretat Social
- Acomiadaments · Reclamacions
- Dret sindical · Regulació d'ocupació
- Negociació col·lectiva · Pensions
- Accidents i prevenció de riscos laborals
- Malalties professionals · Plans de pensions

SUMARI

4 / TORNAVEU

Mireia Molins, professora jubilada.

5 / EDITORIAL

Participació cooperativa

6 / EL NOSTRE MÓN

Agnès Giner

9 / COOPERATIVES CATALUNYA

Cimera Internacional de Cooperatives 2014: El poder d'innovar de les cooperatives
Confederació de Cooperatives de Catalunya

10 / LES NOSTRES COOPERATIVES

Tarraco Port Logistic SCCL. Com més lliure mercat per als diners, més necessitat de cooperativisme per a les persones.

Pep Valenzuela

Una cooperativa sense afany de lucre que distribueix la feina de manera transparent i equitativa entre els 60 socis camioners autònoms i independents. El transport de contenidors del port de Tarragona representa el 97 % de la seva feina.

10

13 / ENTREVISTA

Manfred Max-Neef, economista, professor i activista

Pep Valenzuela

Apassionant conversa amb l'autor de *La economia desenmascarada* sobre les propostes i conceptes de l'economia descalça, desenvolupament a escala humana i la hipòtesi del llindar. Considera que el principi de valor per una nova economia és que no pot haver-hi un interès econòmic per sobre de la reverència a la vida.

13

16 / PREMI PERIODÍSTIC JACINT DUNYÓ 2014

Veredict del Jurat

Veredict del jurat del 23è. Premi periodístic Jacint Dunyó, d'articles sobre cooperativisme, convocat per la Fundació Roca i Galès a través de la seva revista *Cooperació Catalana*.

17 / ECONOMIA COOPERATIVA

III Fira d'Economia Solidària de Catalunya, a la tercera va la vençuda
Montse Pallarès

17

20 / EMPRESA COOPERATIVA

Cooperar per innovar

Joan Segarra i Lorena Torró

22 / TAST D'OLI

La Denominació d'Origen Protegida Les Garrigues
DOP Les Garrigues

22

24 / OPINIÓ

3a Festa de la rosa del safrà. L'Albagés, 25 d'octubre de 2014
Esteve Puigferrat

26 / BIBLIOTECA

Donació de llibres
Retalls
Elisenda Dunyó

CRÈDITS

Editora Fundació Roca i Galès Redacció i Administració Aragó, 281, 1r 1a 08009 Barcelona
Tel. 93 215 48 70 - Fax 93 487 32 83 - cc@rocagales.cat - www.rocagales.cat
Coordinació Agnès Giner. Consell de Redacció Margarida Colomer, Miquel Corna, Enric Dalmau, Raimon Gassiot, Agnès Giner, Joan Josep González, Ma. Lluïsa Navarro, Jordi Paris, Joseba Polanco, Esteve Puigferrat, Olga Ruiz i Quim Sicília. Els autors són responsables dels articles signats. Ni la direcció de la revista ni els editors comparteixen per força les opinions que puguin reflectir els textos aquí inscrits. Foto portada: Votació a la FESC 2014 © XES.
Disseny, maquetació i impressió El Tinter, SAL (empresa certificada EMAS) Dipòsit legal B-22.283/80 I.S.S.N. 1133-8415. Aquesta revista ha estat impresa sobre paper certificat FSC® i amb tintes provinents d'olis vegetals

Amb el suport de:

Generalitat
de Catalunya

MIXT
Paper procedent de
fontes responsables
FSC® C016706

Un parell de preguntes (que en són tres) a Mireia Molins Capdevila (Sant Pere de Ribes, 1940), professora jubilada

1

Què et sembla atractiu del cooperativisme?

Les cooperatives són una alternativa més equitativa que altres formes de societat. Són projectes en què entre tots els socis es reparteixen els esforços, així com els resultats finals. Són empreses de proximitat, almenys les que jo conec, arrelades en el territori, i donen feina a la gent del seu voltant.

2

Què no et convenç del cooperativisme??

Que a vegades les decisions importants triguin a prendre's, sobretot en cooperatives amb un gran nombre d'associats. I que alguns socis anteposin l'interès individual per sobre del col·lectiu i desvirtuïn l'objectiu i els principis de la cooperativa

3

Com i quan has sentit parlar de cooperativisme?

A Sant Pere de Ribes compràvem queviures a la cooperativa de consum. Després he col·laborat en cooperatives d'ensenyament i actualment, a casa, comprem a una cooperativa de productes ecològics. També, per motius familiars, he estat vinculada a les cooperatives de serveis d'adroguers i perfumistes.

Participació cooperativa

L'acció de “**participar**”, quan vol dir “**prendre part**” intencionadament en alguna cosa que ajudi la gent, fa realitat la bonica il·lusió que diu que “entre tots ho farem tot”, ja que en aquest “tot” cadascú “pren” la seva “part” de responsabilitat personal. És senzillament així com fem avançar la cultura, la convivència, la vida: participant-hi, arromangant-nos tots i cadascun dels implicats. Doncs bé, la portada d’aquest mes hem volgut dedicar-la a la Fira d’Economia Solidària de Catalunya (FESC), especialment a les diverses consultes, votacions i processos participatius que s’hi van fer per obtenir una fotografia de la quotidianitat de les empreses cooperatives i de la seva essència. Cal dir que la **participació**, l’Aliança Cooperativa Internacional la recull en el principi de *gestió democràtica* quan afirma que les cooperatives són

organitzacions gestionades democràticament pels socis, que tenen igualtat de drets i de deures (una persona, un vot) i que participen activament en la definició de les polítiques i en la presa de decisions.

Dins d’aquest interès per conèixer la **participació cooperativa**, hem visitat la Tarraco Port Logistic, cooperativa nascuda de la unió d’uns quants autònoms independents.

En aquest número també trobareu la transcripció de l’entrevista que hem fet a l’economista Manfred Max-Neef i de la qual volem destacar el concepte d’*economia descalça*, que ell mateix defineix amb la màxima següent: “No es pot fer res «pels» pobres, només es pot fer «amb» els pobres.” En aquest cas també, doncs, com no pot ser d’altra manera quan volem fer avançar el món: **participació cooperativa**. ■

LA COBERTA / La III Fira d’Economia Solidària de Catalunya va acollir diverses consultes i processos participatius.

Foto: Votació a la FESC 2014 © Xarxa d’Economia Solidària - XES

Conveni per a respondre als retards de pagament de la Generalitat

Coop57 i la Fundació Seira, dues entitats compromeses amb el suport financer a l'economia cooperativa, van signar, el passat 29 d'octubre, un conveni que garanteix una ràpida resposta per a totes les cooperatives de treball que s'han vist afectades pels retards de pagaments recentment anunciats per la Generalitat de Catalunya.

L'acord entre Coop57 i la Fundació Seira, signat pels seus presidents respectius, Jordi Pujol i Perfecto Alonso, implica la creació d'un fons per a activar operacions de cessió de crèdit vinculades als drets de cobrament de factures i convenis concrets amb reconeixement del deute per part de la Generalitat de Catalunya.

El mecanisme acordat estipula que, un cop feta la cessió de crèdit, Coop57 farà un avançament de fins al 85% de la quantitat cedida. La Fundació Seira prestarà aleshores la garantia del 25% de les operacions. El cost financer de les operacions que s'emmarquin en aquest conveni serà del 6,25%, sense costos addicionals (comissió d'obertura, costos notariais o de tramitació, etc.).

Per a accedir-hi, caldrà que les cooperatives siguin membres de la Federació de Cooperatives de Treball de Catalunya i que, alhora, ho siguin de Coop57.

El conveni signat busca evitar que les dificultats de tresoreria de la Generalitat de Catalunya recaiguin sobre les cooperatives i que es repeteixi la situació generada el juliol del 2012, quan l'Administració va deixar de pagar factures i això va generar una situació que, en determinats casos, no s'ha acabat de regularitzar fins al 2014.

Gràcies a l'acord signat entre Coop57 i la Fundació Seira, impulsat conjuntament amb la Federació de Cooperatives de Treball de Catalunya, que agrupa el 75% de les cooperatives catalanes, es posa de manifest la capacitat de resposta de l'economia cooperativa respecte a les empreses i entitats que hi estan vinculades.

Més informació, a: www.coop57.coop, www.fundaciouseira.coop, www.cooperativest treball.coop. ■

Presentació del Pla marc del cooperativisme agrari català

El dia 24 d'octubre, la Federació de Cooperatives Agràries de Catalunya (FCAC) va presentar, a la Llotja de Lleida, la fase de diagnosi del Pla marc del cooperativisme agrari català. Josep M. Pelegrí, conseller d'Agricultura, va presidir la cloenda de l'acte, al qual van assistir més d'un centenar de persones vinculades al sector.

Aquest Pla marc és un projecte impulsat per la FCAC que compta amb el suport del Govern de la Generalitat i té l'objectiu de definir una estratègia de futur que contribueixi a consolidar i fer créixer el model cooperatiu. Consta d'una primera fase, la diagnosi —que constitueix un retrat objectiu i acurat del sector sense precedents—, i es completarà amb una reflexió estratègica que faran les mateixes cooperatives sobre el futur del sector.

La part de diagnosi del cooperativisme agrari, que es va presentar a Lleida, estudia una multitud de variables —durant el període 2008-2012 majoritàriament— des d'un punt de vista productiu, d'organització, de participació en la cadena de valor i del vessant econòmic-financer. Es presenten resultats tant de caràcter general com per sectors productius, territoris, i segons la tipologia de cooperativa. Té una extensió de sis-cents cinquanta pàgines, que inclouen cinc-cents cinquanta taules, tres-cents gràfics i més de vint mapes.

“Aquestes dades ens permeten encarar amb una certa tranquil·litat els reptes que tenim i que en la majoria de casos són comuns al cooperativisme de tota la Unió Europea”, va assenyalar Ramon Sarroca, president de la FCAC, que també va avançar que “l'escenari dels pròxims anys, juntament amb reptes específics del nostre sector —com ara la disminució del nombre de cooperatives, l'envelliment de la població, la necessitat d'aprofitar sinergies de producció i la concentració de l'oferta—, comportarà un cert procés de reestructuració i una adaptació de les cooperatives agràries”.

Més informació, a: www.agroactivitat.cat ■

CoopMercat rep el Premi al Millor Model Comercial Sostenible

Amb només un any a Barcelona, els establiments CoopMercat-PortaAPorta han rebut el reconeixement com a Millor Model Comercial Sostenible en els Premis “Barcelona, la Millor Botiga del Món” que atorga l'Ajuntament de Barcelona.

“Valorem aquest premi sobretot pel que significa de reconeixement a les entitats sense ànim de lucre que treballem per posar en valor les capacitats de les persones”, explica Mil·li Rodríguez, gerent de la cooperativa TEB Solucions. “Estem contents perquè aquest projecte, a part de generar ocupació, aconsegueix que el nostre col·lectiu s'associï als valors de la cooperació i la sostenibilitat.”

El lema de l'establiment, “Estimem la terra, fem barri”, resumeix l'esperit de CoopMercat-PortaAPorta, que de mica en mica es vol anar estenent pels barris de Barcelona —en un any ha posat en funcionament tres establiments: a Gràcia, a Sant Andreu i a Hostafrancs. D'una banda, cobreix la necessitat de molts productors catalans d'accedir a l'àrea metropolitana amb els seus productes de qualitat. De fet, el 80% de les cooperatives que participen en el projecte no tenien distribució estable a la ciutat de Barcelona. I de l'altra, contribueix a la millora dels barris, tant per l'increment de l'oferta de serveis de proximitat com per la reducció de la contaminació, ja que TEB aposta per un model de repartiment de l'última milla que puguin realitzar a peu les persones amb discapacitat intel·lectual, amb una xarxa d'establiments ubicats de manera estratègica a la ciutat. CoopMercat ha aconseguit aplegar més de vuitanta productors. Amb nou-centes referències de productes d'ús quotidià de qualitat i el fet que la majoria de productors siguin cooperatius converteix aquesta iniciativa en la principal concentració de producte cooperatiu a Europa en un comerç de trama urbana. ■

Cooperativisme i economia solidària, un horitzó per al desenvolupament professional i territorial

El 6 de novembre del 2014, la cooperativa autogestionària La Ciutat Invisible va dur a terme el simposi “Cooperativisme i economia solidària”, que va ser organitzat conjuntament amb la Universitat Rovira i Virgili (URV) i URV Emprèn. Les activitats es van fer a la Sala de Graus de la Facultat de Ciències Jurídiques de la URV. La inscripció va ser gratuïta.

Amb el subtítol “Un horitzó per al desenvolupament professional i territorial”, la jornada partia de la idea que la cooperativa, empresa de propietat col·lectiva i gestió democràtica, es troba al mig de l'actualitat econòmica i social, pel fet que les dificultats associades a la crisi han contribuït a fer que sectors creixents de la població canviïn la seva mirada sobre el treball, el consum o l'estalvi, i s'acostin a les possibilitats del model cooperatiu. Així, cada vegada hi ha més interès a emprendre o associar-se a projectes en què les persones són al centre de l'activitat econòmica.

Al llarg de la jornada, es va presentar com l'empresa cooperativa pot oferir respostes a noves necessitats socials i acompanyar sensibilitats i formes de treball emergents al calor dels canvis socials i tecnològics actuals. Unes transformacions que posen l'accent en valors propis de l'economia social: la participació, la col·laboració, la responsabilitat social, la creativitat o l'autoregulació. I es va subratllar que avui es creen cooperatives en tots els trams de l'activitat econòmica i en tots els seus sectors i que, si aquestes iniciatives socioeconòmiques, a més, es connecten entre si i dialoguen amb els agents socials i institucionals del territori, poden esdevenir una base sòlida per a un nou desenvolupament local.

En definitiva, es tracta un procés que entén que el territori pot ser un espai de riquesa social i de creació d'ocupació si és gestionat a partir d'una economia plural, democràtica, solidària i sostenible. ■

Centenari de les cooperatives de Torregrossa, Bellcaire d'Urgell i Sarra

El passat 19 d'octubre, la Cooperativa Foment Agrícola Les Planes de Torregrossa va celebrar el centenari de la seva fundació. Fundada el 1914, en els seus orígens la cooperativa de Torregrossa es dedicava a l'elaboració d'oli d'oliva. Posteriorment va incorporar el cereal, i el conreu majoritari en l'actualitat és la fruita.

En concret, els prop de sis-cents socis produeixen actualment unes 11.000 tones de fruita anuals i unes 4.500 tones de cereal, i elabora uns 25.000 litres d'oli d'oliva de la varietat arbequina. Entre els actes de commemoració del centenari, es va incloure un homenatge a tots els presidents i els socis de la cooperativa. Per la seva banda, el passat 4 d'octubre, la Cooperativa Sant Isidre de Bellcaire d'Urgell va celebrar el centenari de la seva fundació en un acte que presidir Josep M. Pelegrí, conseller d'Agricultura, i va comptar amb l'assistència de representants de l'administració i del sector, a més d'un miler de socis de la cooperativa.

La cooperativa de Bellcaire és capdavantera a Catalunya en la producció de pinso per a bestiar. Aglutina uns tres mil socis, ubicats en un centenar de quilòmetres a la rodona. A més de l'elaboració de pinso, la cooperativa presta als seus socis tots els serveis vinculats a l'activitat agrícola i ramadera, i té oberts una secció de crèdit i un forn de pa.

Finalment, el Celler Cooperatiu de Sarra, un dels exemples més reeixits d'arquitectura noucentista-modernista industrial, també està commemorant al llarg d'aquest any el centenari de la seva fundació. Ubicat al bell mig de la Conca de Barbera, Sarra té una arrelada tradició vinatera des d'època romana.

El celler, del 1914, obra de l'il·lustre arquitecte Pere Domènech i Roure, és fruit de l'esforç solidari de la pagesia local per aixecar una edificació racional, de gran valor arquitectònic i pionera en la incorporació de condicions tècniques, constructives i enològiques. Coneguda com una de les "catedrals del vi", es tracta d'una edificació exteriorment discreta i sobria, i és al seu interior —que manté en perfecte estat els elements originals— on s'aprecia tota la seva esplendor.

Més informació, a www.cooperativesagraries.cat. ■

L'ocupació a les cooperatives creix i torna a nivells d'abans de la crisi

L'ocupació a les cooperatives creix i torna a nivells d'abans de la crisi, segons ha informat la Confederació de Cooperatives de Catalunya. En aquest sentit, en el segon trimestre d'enguany, el nombre de persones ocupades ha arribat a 42.203, xifra que representa un augment de 3.237 (+ 8,3%) respecte al trimestre anterior, i l'assoliment del nombre més alt de llocs de treball en cooperatives des de l'any 2007. A aquests llocs, cal afegir-hi els 42.000 socis de les cooperatives de serveis, els 100.000 agricultors vinculats a cooperatives agràries i els prop d'un milió de socis de cooperatives de consum.

Actualment, a Catalunya hi han 4.175 cooperatives i un miler de societats laborals, que conjuntament generen 48.094 llocs de treball directes. La incorporació de socis, tant en cooperatives com en societats laborals, continua creixent, amb un 6,9% d'increment respecte al trimestre anterior, i un 9,5% respecte a l'any anterior.

També cal destacar que durant els darrers anys s'han creat més cooperatives; si el 2011 se'n van registrar 113, els dos anys posteriors 147, i aquest 2014, fins al setembre, 90. ■

FE D'ERRATES

En el reportatge sobre la Cooperativa La Borda que es va publicar a les pàgines 17-19 del número 380 de *Cooperació Catalana*, de l'octubre del 2014, s'afirmava erròniament que "l'actual Llei de cooperatives catalana obliga totes les cooperatives d'habitatge a associar-s'hi", referint-se a la Federació de Cooperatives d'Habitatges de Catalunya.

Cimera Internacional de Cooperatives 2014: El poder d'innovar de les cooperatives

Confederació de Cooperatives de Catalunya

Aquest octubre, s'ha celebrat al Quebec la Cimera Internacional de Cooperatives que biennalment organitza l'ACI. A la Cimera s'ha aprovat un manifest que recull la manera en què s'implantarà el Pla d'acció per a una Dècada Cooperativa, que va ser aprovat durant l'Any Internacional de les Cooperatives 2012.

En aquesta Cimera s'ha constatat que, durant el 2014, la veu del moviment cooperatiu s'ha fet sentir amb més força i reconeixement en diverses organitzacions, com ara l'ONU, l'OIT, l'OMS, la FAO i el Banc Mundial. Des de fa uns quants anys, va creixent amb força la importància econòmica del cooperativisme, i actualment ha assolit xifres destacades: 2,5 milions d'empreses cooperatives i mutualitats, mil milions de socis i clients, 250 milions de llocs de treball, el 12% d'ocupació total del G-20 i 3 bilions de dòlars d'ingressos anuals.

L'objectiu que s'ha marcat enguany el moviment cooperatiu, en el marc de la Cimera, és innovar encara més per contribuir a resoldre tres desafiaments mundials que es consideren crucials: la seguretat alimentària, l'ocupació i l'accés a l'atenció sanitària i als serveis de salut.

Com a conseqüència d'aquests plantejaments, la Cimera ha identificat cinc constatacions i els compromisos que se'n deriven:

- Calen cooperatives més influents, amb diversos objectius: que el moviment cooperatiu es consolidi en el B-20 —que és el grup d'empreses que fan recomanacions als caps d'estat i ministres de finances del G-20—; que s'expressi la veu del cooperativisme en els Objectius de Desenvolupament del Mil·lenni (ONU) i que s'aprofiti el Programa d'acció de l'ONU per a reconèixer

el lloc que ocupen les dones en els àmbits de la propietat, els negocis i el lideratge dins les cooperatives.

- Calen cooperatives més innovadores, més fortes i en més quantitat, per a respondre més adequadament a les necessitats de les persones i les societats: contribuint a millorar el reconeixement de les cooperatives com a motor de desenvolupament social, econòmic i sostenible; col·laborant en l'elaboració de legislacions que eliminin les barreres de creació de cooperatives i el desenvolupament d'aquestes; promovent el reconeixement del model d'empresa cooperativa i els seus principis democràtics; aprofitant els avantatges de les noves tecnologies per a aconseguir economies d'escala i diversificar els serveis; donant suport a tota normativa que permeti la solidesa de les cooperatives financeres i la integració d'aquestes al sistema financer dels respectius països i l'augment del seu paper en la inclusió financera a escala mundial; contribuint a la formació i l'enfortiment dels consells rector i dels dirigents de les cooperatives; i, finalment, donant suport als treballs per a accedir a una informació de dades econòmiques i socials de les cooperatives que permeti sensibilitzar els ciutadans sobre l'impacte que tenen aquestes en tots els sectors econòmics.

- Calen cooperatives que contribueixin a la lluita contra la fam al món i que es mobilitzin per incrementar la seguretat alimentària: donant suport a la FAO i altres agents internacionals; ajudant a eradicar la discriminació de les dones pel que fa als seus drets a la propietat immobiliària en diversos països; millorant l'accés de les poblacions rurals a l'energia a preus assequibles; millorant la gestió dels

sistemes agroalimentaris per reduir l'especulació i les fluctuacions de preus; facilitant l'accés a terra agrícola i la conservació de la propietat local, i implantant mecanismes per a assegurar el relleu agrícola.

- Les cooperatives han de continuar desenvolupant les seves funcions de generació d'ocupació construint una economia preocupada per les persones i les comunitats: promovent la mobilització activa de les dones i el jovent dins les noves cooperatives; introduint el model de negoci cooperatiu en els programes educatius; donant suport a la investigació sobre les cooperatives; adequant la legislació per evitar les normes que limiten el finançament i el desenvolupament de les cooperatives, i fomentant la creació, la consolidació i el creixement d'empreses cooperatives ajudant-les a capitalitzar-se.

- Les cooperatives han d'intensificar les seves accions per a afavorir l'accés a l'atenció sanitària i els serveis de salut, tot comproment-se a: promoure la seva presència complementària dels serveis prestats per l'Estat; elaborant solucions innovadores per facilitar l'apoderament de les comunitats en els seus serveis de salut, ubicant la persona en el centre de l'atenció per mitjà de la prevenció i la promoció de la vida saludable i de l'oferta d'assegurances d'acord amb la capacitat de pagament de les persones en qüestió.

Aquests compromisos refermen la construcció de l'economia local i promouen una economia mundial més estable, més inclusiva i, per tant, més humana. ■

Tarraco Port Logistic, SCCL. Com més “lliure mercat” per als diners, més necessitat de cooperativisme per a les persones

Pep Valenzuela
Ex-libris, SCCL

Un cas molt gràfic d'absorció dels treballadors per la màquina: els transportistes es veuen tractats com (i de vegades pitjor) si fossin una peça del camió. El desenvolupament de la revolució tecnològica que vivim, a més, amenaça de convertir-los en una peça sense gaire importància, o fins i tot sobrera. Mentrestant, bona part d'aquells que no accepten esdevenir un *mad-max* qualsevol de la carretera, troben en el cooperativisme i la unió entre iguals instruments i formes d'autodefensa i, encara, de poder fer alguna pressió política per al millor funcionament sector.

“M'agrada aquesta feina del transport, amb el camió amunt i avall. Per sort, ja que en cas contrari seria molt difícil fer-la”, afirma l'Ivan Blanco, president de la Tarraco Port Logistic, SCCL, que amb un punt d'ironia autocrítica considera que “és un defecte, però ho visc com un hobby.”

Els antecedents són un factor clau, assegura aquest fill de camioner, nascut a Tarragona fa trenta-set anys, que ha fet milers de quilòmetres de carretera, “molt dels quals, internacionals”. “Però poc turisme”, afegeix, “ja que et queda poc temps per a veure altra cosa que no sigui carreteres, polígons i magatzems”. Tanmateix, “culturalment, aquest sortir i conèixer llocs i gent de tot arreu ensenya molt.” I subratlla: “Jo ho recomanaria a tothom, això d'ampliar mires i horitzons.” L'ofici, de totes maneres, té altres aspectes menys simpàtics. Els professionals del sector, tradicionalment treballadors autònoms,

coneixen molt bé què vol dir la precarietat laboral i viure amb l'ai al cor sense saber què vindrà després, demà... A Tarragona, amb tot, el port i el pol industrial han anat garantint moviment i feina. Tarraco Port, de fet, treballa fonamentalment amb el transport de contenidors marítims.

Com més problemes, més cooperativa

La cooperativa va néixer fa ara un any. Els seus socis, seixanta en total, són tots camioners autònoms i independents. La qual cosa no vol dir anar solets pel món; al contrari,

“sols no anem enlloc, sinó que necessitem ajuntar-nos, precisament, per mantenir aquesta independència i personalitat pròpia de cadascú”, diu l'Ivan mentre a l'oficina tot és moviment, trucades, avisos i gent que hi entra i en surt.

Van començar a fer experiència de cooperació ara fa vuit anys: una associació de transportistes autònoms que es deia Transcont. Però aquesta fórmula no va acabar de funcionar: era una mica allò de quedar-se al mig del camí. En no assumir plenament l'opció pel treball cooperatiu, no podien arribar a gaudir d'alguns dels avantatges de ser col·lectiu; ni

Ivan Blanco és el
President de Tarraco
Port Logistic SCCL.

tampoc, per altra banda, desenvolupar les potencialitats individuals de cadascú.

Després d'uns anys d'anar provant, es van decidir finalment per fer el salt i constituir-se en cooperativa, un canvi que els va costar quasi tres anys acabar d'enllestir-lo. Ara tots són socis amb els mateixos drets i obligacions. Cada soci continua treballant amb el seu propi camió, encara que faci també altres feines, com ara a l'oficina o administració.

Com que ningú no es plantejava fer negoci, en el sentit més pejoratiu de la paraula, sinó que el que tots volien és treballar i guanyar-se la vida amb dignitat, decidiren que la cooperativa fos sense ànim de lucre. La facturació i els comptes són ben clars. La feina, de moment, la distribueix de manera transparent i equitativa un company que no és camioner però sí soci: l'únic que està en aquesta situació. I l'administració la porta un col·laborador extern.

Les relacions entre ells no han canviat sensiblement. "Funcionem més o menys igual; però, com que tots som més coresponsables i tenim aquesta manera de fer transparent, la gent està molt més animada, se sent més segura i motivada", assenyala el president, que tampoc no té dedicació exclusiva, tot i la feina. "Ens està costant molt, però està sent molt positiu", afegeix, "i aprenem dia a dia en el treball col·lectiu, fins i tot moltes coses d'allò que en podríem dir sentit comú i que de vegades es donen per fetes."

Però hi han dificultats, per exemple: "Ens costa molt mentalitzar-nos com a empresa, pensar com a empresa", opina en Blanco. "Mira: podríem aprofitar el fet de ser un bon grup per aconseguir bons o millors preus en determinats articles, com ara en rodes o serveis, però costa molt; pot semblar absurd, però costa molt, som autònoms purs i durs, amb els nostres vicis, i també els clients i proveïdors de tota la vida, que ja li venien al pare." Això, de vegades no se sap si és millor o pitjor; però, encara que pugui costar de creure, hi han coses més importants per a la gent que estalviar-se uns quants euros.

Un any de cooperativa

Per a Tarraco Port, de fet, com a mínim no és tan difícil. El balanç d'aquest primer any, que encara no l'han fet, és positiu. No ha faltat ni falta feina i els números van sortint. Estar a Tarragona i treballar amb el port és bastant bo i ajuda. Enguany, per exemple, l'activitat portuària, en termes de trànsit de mercaderies, ha augmentat en un 8,9% en els mesos que portem del 2014 en relació amb els mateixos mesos de l'any passat. Per a la Cooperativa, els serveis de transport de contenidors marítims representen un 97% del total de la feina que distribueixen i desenvolupen. Tot i que ens podem alegrar que anem fent i no ens ha faltat feina, cal dir que el sector està molt malament. "Això de la llei del mercat, el suposat equilibri entre l'oferta i la demanda en aquest mercat lliure, deu d'estar molt bé per als roman-

ços, però la nostra realitat quotidiana és que treballem amb un 60% de despeses, i això ens col·loca en una situació de molta dificultat per a mantenir o posar preus amb els quals ens surti a compte treballar. Per a esmentar el cas més evident: el gasoil pot representar fins al 50% de la facturació.

A Catalunya, a més, tenim dificultats afegides, com ara que certs trams importants de les carreteres nacionals estan prohibits per al trànsit de camions i ens obliguen a anar per autopista, i això incrementa novament el capítol de despeses. I encara hi han els problemes del malestar de les carreteres: infraestructures terribles en determinats casos.

Amb la crisi ha empitjorat aquest quadre: ha baixat el moviment i la feina. A hores d'ara es nota certa millora, però poca cosa realment. "Viatgem per tot l'Estat espanyol

José Sánchez, soci, a la façana de l'edifici d'oficines de Tarraco Port Logistic Sccl on també hi havia l'oficina de l'Associació de transportistes Transcot de la que va sortir la actual cooperativa.

Ivan Blanco, Eduard Panadero (trànsit) i Albert Garrit (administració).

i per Europa, no tenim fronteres, i veiem diàriament la tristor als polígons industrials de tot arreu. Fa set anys que vivim sense saber.”

Enmig d'això, hi han els problemes de la competència deslleial. Hi han empreses i treballadors de països de l'Est d'Europa, sobretot, que amb pràctiques poc recomanables (si no directament il·legals) i que violen flagrantment la legislació, van estirant els preus cap avall. “Òbviament, les principals responsables són les empreses que accepten i/o estimulen això. Els treballadors ho fan sense garanties ni condicions, cobrant sous miserables”.

Malauradament, res de nou que no hagi estat, fins i tot, amplament noticiat. Les empreses transportistes deixen de pagar les seves responsabilitats; defrauden Hisenda legalment, com ho fan a la llum pública les grans empreses transnacionals que escullen el país on instal·lar la seva seu oficial per així estalviar-se impostos.

En el sector tothom ho sap, que hi han empreses catalanes i espanyoles que utilitzen vehicles amb matrícules de països de l'Est. O vehicles que arriben, en teoria, per fer un transport a un altre país o des d'un altre país i es queden sense control fent transports interns.

Al mateix temps, la seguretat a la carretera ha empitjorat molt, denuncia en Blanco. Abans, certes fàbriques o magatzems t'hi deixaven dormir i utilitzar els serveis, però ara això ja no ho pots fer quasi

enlloc. Si dorms al camió a la carretera, no hi ha cap seguretat: s'hi produeixen molts atracaments.

La unitat, l'única sortida

“Els petits autònoms i cooperatives ens hauríem d'unir, però de moment no ho hem sabut fer”, es plany l'Ivan. Realment, està tot molt complicat. “En aquestes circumstàncies, els sous pels quals ens barallem són ridículs. I allò de les tarifes planes que s'han inventat, com als telèfons o les televisions, no ha fet més que empitjorar les coses; són fórmules de sobreexplotació sense límits ni fronteres”, sentència.

“Fixa't que, tot i ser tan necessaris, som els últims. ¿Oï que fa goig anar a comprar producte fresc a la botiga de fruita o al forn ben d'hora al matí per al desdèjuni o el dinar del migdia? Doncs darrere d'això hi ha una munió de conductors i transportistes que transiten nits i matinades tots els dies i tot el país”, relata amb orgull i un punt de tristesa.

I clar, això s'ha emmarcar en un context de transformacions gegantesques en tot el que fa a les telecomunicacions i transports: per ferrocarril, aèries i marítims, per carretera, clar; i corredors mediterranis i d'altres. “Els camioners i transportistes ni estan d'acord ni deixen de estar-hi; o sigui, que hi ha de tot”, afirma en Blanco, i afegeix: “El problema és que ningú no els té en compte.”

Així, per exemple, explica, totes aquestes grans infraestructures es

Cada soci continua treballant amb el seu propi camió, encara que faci també altres feines, com ara a l'oficina o administració.

fan amb molts diners públics, amb subvencions gegantines dels estats. “Els transportistes no poden competir de cap manera en aquestes condicions. Si amb això hi guanyésim tots, cap problema; però ¿qui s'emportarà la part bona del negoci tot plegat? Nosaltres, segur que no. Els consumidors? Els ciutadans?”

Tarraco Port forma part de la Federación Nacional de Transportistas Portuarios (Fenatport), un organisme que compta a l'hora de parlar amb les autoritats portuàries i el Ministeri. Ara, per exemple, esperen que el conjunt de ports de l'Estat espanyol presentin els seus plecs de condicions per a la prestació del transport per carretera com a servei comercial.

El de Tarragona ja ho ha fet: ha estat el primer. Amb això, els transportistes aconseguirien garantir diversos drets i condicions dignes per a fer els seus serveis. I els permet pensar que, tot i les dificultats, es pot mirar el futur amb una certa tranquil·litat, però no pas perquè algú no els regali res. Es tracta de treball col·lectiu i d'organització i mobilització del sector per fer valer drets bàsics de tothom.

“Perquè, a més”, subratlla en Blanco, i ho corroboren els companys de l'oficina i els que s'esperen la llista de portes per a carregar, “el transport per carretera no acabarà mai. Sempre serà necessari; com a mínim el de proximitat és inevitable.”

Tarraco Port està afiliada a la Federació de Cooperatives; però, la veritat, no els queda ni un minut per a res que no sigui el dia a dia. “Just estem començant”, explica el president, “però ens mantenim amants. La Federació, a més, ens ha ajudat i ens ajuda moltíssim. Som en el camí, mai més ben dit.” ■

Manfred Max-Neef, economista i activista, autor de *La economía desenmascarada*

“No hi ha només una alternativa, n’hi poden haver cinc-centes!”

Pep Valenzuela,
Ex-libris

“Jo sabia tot el que es podia saber sobre la pobresa, tenia les estadístiques, tota la informació; però el dia que la vaig mirar als ulls i la cara em vaig quedar mut. I va ser llavors quan em vaig adonar que calia crear un altre llenguatge. Perquè, què li havia de dir a aquell home?, que s’alegrés que el creixement del PIB havia estat del 5%? És ridícul! I això em va portar als plantejaments de l’economia descalça, que és un altre llenguatge, per descomptat.” En Manfred Max-Neef relata encara avui amb la mateixa força i passió aquell moment tan important de la seva vida.

Nascut a Valparaíso, Xile, el 1932, es va formar en economia a la Universitat de Xile. A mitjans dels anys 1950 va treballar a la companyia Shell, de la qual va ser directiu. Però el 1957 abandonà la gran corporació transnacional per continuar la seva formació intel·lectual i treballar de manera independent. El 1961, va iniciar una etapa com a professor a la Universitat de Califòrnia, a Berkeley, i realitzà treballs en projectes de l’Organització d’Estats Americans (OEA) i de l’ONU, especialment de la FAO. Va haver de deixar l’Ecuador, Xile i l’Argentina després dels respectius cops d’estat i visqué l’exili als Estats Units (EUA), el Brasil i Suècia.

Amb aquest recorregut i la relació i integració amb comunitats de gent pobra en diversos països de la regió, inspirat per l’eslògan “small is beautiful” (‘el que és petit és bonic’) de Schumacher i l’obsessió de Leopold Kohr per les unitats abastables, juntament amb el pensament alternatiu de la Fundació Bariloche (Argentina) i molta feina feta sobre el terreny, van

Manfred Max Neef
durant l’entrevista.

sorgir propostes i conceptes com ara “economia descalça”, “desenvolupament a escala humana” i “la hipòtesi del llindar”. El desenvolupament, que “no és el mateix que el creixement”, afirma Max-Neef, “és l’alliberament de potencialitats, de possibilitats creatives”, de totes les persones.

Aquest professor i activista, a qui el 1983 van concedir el Right Livelihood Award, considerat el Nobel alternatiu, recorda l’inici de la seva carrera acadèmica a Berkeley, amb vint-i-set anys. Allà tingué el primer contacte amb l’ecologisme-ambientalisme, “i amb el hippisme”, afegeix. Tots dos li marcaren horitzons intel·lectuals i de vida. A principis del proppassat juliol, va presentar a Barcelona el seu darrer llibre, *La economía desen-*

mascarada, que ha publicat Icaria Editorial.

—¿Com va arribar a aquesta perspectiva ecologista en aquell temps en què a l’Amèrica Llatina (AL) hi havia una hegemonia de l’anomenat marxisme revolucionari i un creixement de les guerrilles?

—En realitat, en aquell temps jo ja era fora de Xile i l’AL: era als EUA. En tornar, ja no era temps de guerrilla, sinó de totes les dictadures: era el segon capítol, tot s’havia capgirat. Malgrat això, a l’Uruguai vaig tenir una relació bona amb alguns tupamaros, un grup molt notable; hi eren arreu, i hi vaig viure experiències importants; eren molt especials i diferents de la resta. Mira, per exemple, el cas del president Mujica.

—Tot i això, en el teu pensament hi ha un fil roig, l’ecologista...

—Digues-li orgànic!

—...molt centrat en els pobres, un focus molt diferent de tot allò que eren els discursos polítics del moment...

—És que allò meu no era un plantejament ideològic; és la diferència. Des d’un punt de vista ideològic, hom pot fer tota mena de coses, que generalment no s’acaben de resoldre mai. Però allò meu era el producte d’una experiència pràctica de vida sobre el terreny. Van ser onze anys en sectors d’extrema pobresa. No era que anés allà un cap de setmana per esmentar-ne uns fets i elaborar-ne un informe; jo era a la selva, la muntanya, les ciutats, a tot arreu; vaig conèixer la pobresa a fons, i això va ser crucial a la meua vida.

Quan vaig sortir de Berkeley, imagina-t’ho, jo molt jove i professor d’una de les millors universitats del món,

El principi de valor que ha de sustentar una nova economia és que en cap circumstància no pot haver-hi un interès econòmic per sobre de la reverència a la vida.

em sentia molt orgullós. Però, quan vaig anar a treballar sobre el terreny, al Perú, vaig viure una experiència determinant en una comunitat indígena, un dia de pluja, tot de fang, fosc... M'estava dret al fang i davant meu hi havia un home baixet, magre, pobre, amb els cinc fills, la dona i l'àvia, l'un davant de l'altre. El vaig mirar, i en aquell moment va ser com una ganivetada que vaig sentir, perquè em vaig adonar totalment que no tenia res a dir-li que tingués sentit en aquell context. Em vaig adonar que tot el meu coneixement i llenguatge d'economista no servia per a res. Això em va portar a pensar en el que més tard seria l'economia descalça.

—Com la defineixes?

—És l'economia que practica un economista que s'atreveix a posar els peus al fang. El fang, en fi, la vida mateixa. Llavors comences a descobrir tot una sèrie de coses extraordinàries. D'aquí van sorgir principis fonamentals, com el que defenso que no es pot fer res “pels” pobres, només es pot fer “amb” els pobres. Primerament, perquè allà al mig descobreixes que és un ambient en el qual hi ha una creativitat incommensurable. Per sobreviure, de fet, no es pot ser ximple: estan permanentment imaginant què fer. La creativitat és viva en la quotidianitat; i si t'adones d'això, dels potencials que hi han, sobre aquesta base pots construir “amb” ells. Aquesta és la manera.

—Parles d'economia o en general?

—Tot depèn del lloc on siguis. Les receptes no són universals. Aquest és l'error dels anomenats plans contra la pobresa, que no funcionen mai. A la comunitat, primer s'ha de veure quines potencialitats hi han, quins talents, i sobre aquests es podran construir projectes concrets. El con-

trari del que es fa normalment, allò de: “aquesta gent pobre necessita uns curssets de formació”; i llavors resulta que eren minaires però ara es tracta que un minaire esdevingui perruquer: això és una estupidesa! Es tracta de comprendre! Però només es poden comprendre les coses de les quals formes part. L'única manera de comprendre una realitat és integrar-s'hi. El millor exemple que poso és que es pot estudiar tot sobre l'amor, des de totes les perspectives i visions, com va fer Eric Fromm, i acabar sabent-ne tot el que es pot saber. Però mai no comprendràs l'amor si no t'enamores. I això no es pot aprendre. Avui necessitem desesperadament —i vostès, els europeus, ni cal dir-ho, perquè són tot un desastre, amb aquesta economia criminal— que es comenci realment a fer coses no pas per saber més, perquè ja sabem prou, sinó per començar a comprendre.

—Són els pobres el subjecte?, és la pobresa l'eix entorn del qual es generen nous valors per canviar el món?

—Jo proposo uns principis per a

una nova economia. Són cinc postulats i un principi de valor “intransable”. Primer: que l'economia hi és per a servir les persones i no pas a la inversa. Segon: el desenvolupament té a veure amb persones i no pas amb objectes. Tercer: creixement no és el mateix que desenvolupament, i aquest no requereix obligatòriament creixement. Quart: no hi ha cap economia possible al marge dels serveis que ofereixen els ecosistemes. I cinquè: l'economia és un subsistema d'un sistema més gran, finit, que és la biosfera; motiu pel qual el creixement permanent és impossible.

El principi de valor que ha de sustentar una nova economia és que en cap circumstància no pot haver-hi un interès econòmic per sobre de la reverència a la vida. Malauradament, avui, punt per punt, el que tenim és tot el contrari.

—És aquesta, la base per a un desenvolupament a escala humana?

—Sí, és el desenvolupament orientat a la satisfacció de les necessitats humanes fonamentals, no només al creixement. Jo demostro que les ne-

Manfred Max Neef va ser a Barcelona el passat mes de juliol per a presentar el seu darrer llibre publicat per Icaria.

cessitats humanes fonamentals són poques i classificables. El que canvia i és infinit no són les necessitats, sinó els satisfactors d'aquestes.

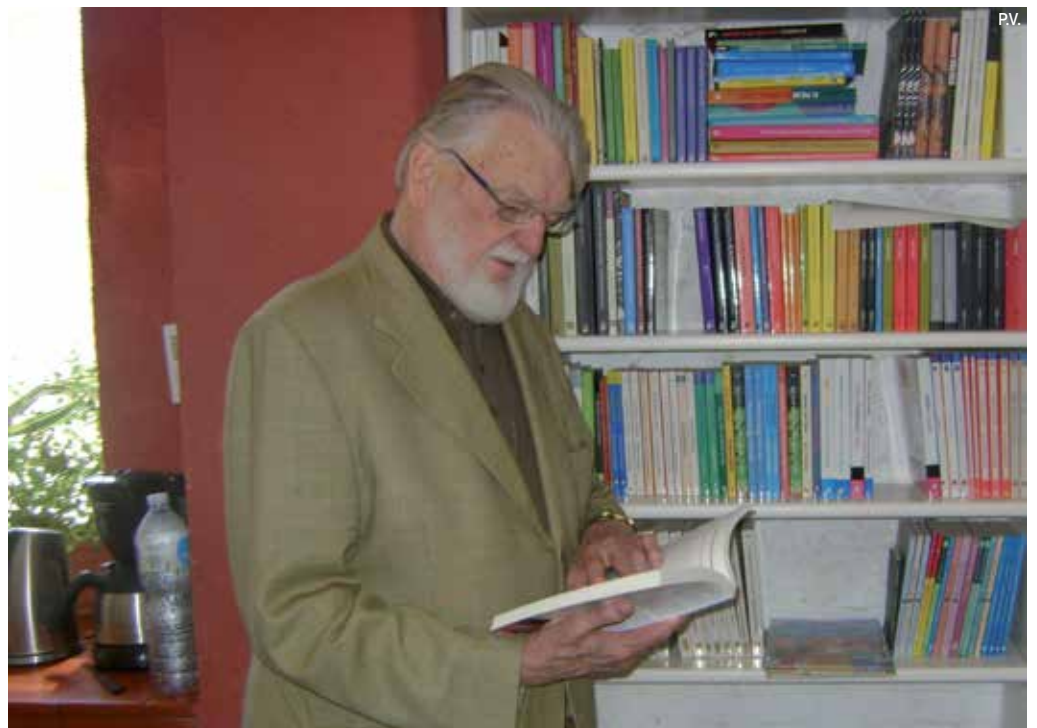
Les necessitats són nou: subsistència, protecció, afecte, enteniment, participació, oci, creació, identitat i llibertat. Aquesta és, de totes maneres, una teoria oberta. Molts ja hi han treballat i han construït damunt seu.

—La “hipòtesi del llindar” s'emmarca en aquesta teoria?

—Sí. Aquesta hipòtesi defensa que “en tota societat hi ha un període en el qual el creixement econòmic —convencionalment entès— genera una millora de la qualitat de vida; però només fins a un punt —el llindar—; una vegada creuat el qual, si continua el creixement, la qualitat de vida pot començar a deteriorar-se”. Avui, aquesta és una hipòtesi robusta en l'àmbit de l'economia ecològica, i ha quedat confirmada en estudis fets a més de vint països. Els resultats s'obtenen comparant l'índex de creixement econòmic per càpita amb l'índex de progrés genuí (Genuine Progress Indicator, GPI). Entre els països estudiats, hi han els EUA, uns quants d'uropeus i països del Sud com ara Xile, Tailàndia i d'altres. En tots els casos es revela el punt llindar.

—Sobre La economía desenmascarada: realment els economistes no saben gaire economia?

—El que passa és que no comprenen el món real. Viuen dels seus models matemàtics i creuen que aquests són la realitat. Per exemple, els preus poden ser molt mentiders. Mira, vaig anar a comprar alls l'altre dia a la meua ciutat, Valdivia, on se'n produeixen de fantàstics, però els que tenien eren xinesos. Diuen que són més barats. Però com? L'impacte sobre l'entorn dels trenta mil quilòmetres de transport té un valor nul. Si el productor local va a la fallida i ha de vendre la seva terra, això té un valor nul. L'economista calcula només quant pagà per l'all. És un preu absolutament mentider que amaga tot d'efectes colaterals que per a l'economista no existeixen; o sí, però amb el parany de les “externalitats” els envien fora i es

treuen les responsabilitats de sobre. Això és el que critiquem en aquest llibre: que aquesta economia és plena d'estupideses, farses i absurds, però que han acabat domesticant i convencent la humanitat. I després ens volen convèncer també que són científics, quan de científics no en tenen res.

—I amb tot això, què es pot fer?

—Tot el que escric és coherent amb l'anomenada economia solidària. No és una economia de competència, d'aniquilació de l'altre, sinó de cooperació, de solidaritat. És a dir, que tota la filosofia que hi ha al darrere del que plantejo, d'acord amb l'economia convencional, seria irracional. Per a l'economia neoclàssica la solidaritat és un acte irracional.

Al mateix temps, crec que no hi ha només una alternativa; n'hi poden haver cinc-centes, segons l'entorn, les característiques, la història i cultura del lloc on siguis. A partir dels principis que contenen els postulats ja esmentats, l'aplicació es pot fer amb molts estils i en moltes cultures. Per exemple, considerant que no pot haver-hi res per sobre de la reverència a la vida, podríem decidir que no tindrem més “fàbriques” de gallines, amb cinquanta mil tancades en un espai ínfim. Doncs

Manfred Max Neef afirma que les necessitats humanes fonamentals són poques i classificables.

normativa ara mateix! Els animals tenen drets, i també dignitat. Cal anar ajustant-ho tot d'acord amb la cultura i l'entorn. Els principis són fonamentals, però no són estils; l'estil és el que tu facis respectant el principi.

—Dius que la identitat és una necessitat fonamental de les persones?

—Bé, vostès són experts en la matèria, estan lluitant per això. Crec que s'ha de seguir la pròpia consciència, allò que tu ets. Que no és el que et diuen que ets: tu ets el que ets i no sempre tu mateix ho descobreixes. Quan descobreixes què ets, qui ets, bé, vius d'una forma molt més harmònica. I tota identitat profunda és, sobretot, identitat local, no és pas una cosa “macro”. En última instància, et sents identificat amb el barri, amb el poble o vila d'on vens, no pas amb el país. Allà hi ha la teva identitat, els colors, les olors, els sons... Sents allò de “jo sóc d'aquí”. Però dir “jo sóc d'Espanya” no sé què dimonis significa. És una abstracció tremenda. Això cal entendre-ho, sobretot en un món com l'actual obsessionat amb la globalització i el gigantisme, que deshumanitza i arrasa les identitats.

Barcelona, juliol del 2014 ■

Veredict del Jurat del XXIII Premi Periodístic Jacint Dunyó

REUNIT a Barcelona el 14 d'octubre de 2014, el Jurat del XXIII Premi periodístic Jacint Dunyó, d'articles sobre cooperativisme, integrat per Núria Esteve, Jordi Maluquer, M. Lluïsa Navarro, Rafael Ricolfe i Francesc Vila, i amb Agnès Giner com a secretària, ha decidit atorgar el primer premi de la convocatòria d'enguany, dotat amb 650 €, al treball **"La ciutadania econòmica: un imperatiu cívic per als cooperativistes"**, de **Félix Pardo Vallejo**, per la seva innovadora proposta en l'actual conjuntura econòmica i social.

El Jurat concedeix el segon premi, dotat amb 300 €, al treball **"Les cooperatives davant l'aixecament militar del 1936"**, d'**Ignasi Faura Ventosa**, per la seva tasca de recerca històrica d'un període poc documentat pel que fa a les cooperatives.

Tots dos treballs seran publicats properament a la revista *Cooperació Catalana*.

La Fundació Roca i Galès es felicita per l'èxit d'aquesta vint-i-tresena convocatòria del Premi Jacint Dunyó i pel bon nivell dels treballs presentats; i alhora agraeix la participació a tots els concurrents.

ACTE DE LLIURAMENT DEL XXIII PREMI PERIODÍSTIC JACINT DUNYÓ

Dijous 18 de desembre del 2014

A les 19:30 hores

Sala Verdaguer - Ateneu Barcelonès (c. de la Canuda núm. 6 de Barcelona)

Ponència de Joan Subirats, catedràtic en Ciència Política de la UAB: "L'economia cooperativa en el nou paradigma econòmic i social".

JACINT DUNYÓ I CLARÀ (Barcelona, 1924-1982)

Historiador, periodista i cooperativista que va ser membre del Patronat de la Fundació Roca i Galès des del seu inici i el primer director de la revista Cooperació Catalana.

FUNDACIÓ ROCA I GALÈS - Revista Cooperació Catalana

Aragó, 281, 1r 1a, 08009 Barcelona • Tel. 932 154 870

cc@rocagales.cat • www.rocagales.cat

facebook.com/fundacio.rocagales.5

III Fira d'Economia Solidària de Catalunya, a la tercera va la vençuda

Montse Pallarès
Ex-libris, SCCL

Els dies 24, 25 i 26 d'octubre ha tingut lloc, al recinte de la Fabra i Coats, al barri de Sant Andreu de Barcelona, la tercera edició de la ja ineludible Fira d'Economia Solidària de Catalunya (FESC).

Amb el lema “Pot ser l'aventura d'un cap de setmana o el projecte de la teva vida”, la Fira obria portes el passat divendres 24 d'octubre amb una xerrada inaugural a càrrec de Marina Garcés, David Fernández i Ada Colau. L'acte que iniciava la Fira va comptar amb la presència de més de dues-centes persones i va posar sobre la taula els grans temes de l'actualitat a casa nostra en els àmbits de la política, l'economia, la cura de les persones i la necessitat de crear discursos consistents i transformadors.

La Fira d'Economia Solidària de Catalunya ha volgut demostrar, un any més, que l'economia solidària és una realitat plenament arrelada a Catalunya i que dona resposta a les necessitats bàsiques per al bon viure de les persones en àmbits com ara l'habitatge, l'alimentació, l'oci, el coneixement, el comerç just, els serveis a les persones i les empreses, les finances i les assegurances ètiques, la inserció laboral, les energies renovables i la formació i l'educació. Totes aquestes iniciatives s'han vist reflectides en la celebració de la Fira. D'una banda, a mans dels expositors i, de l'altra, a través de les experiències explicades i compartides en taules rodones, xerrades i vídeos. I dels visitants, que enguany, amb disset mil persones, s'han incrementat en cinc mil respecte l'any passat.

L'organitzadora: la Xarxa d'Economia Solidària

Moltes vegades, en la magnitud de la fira i en les dades sobre participació i impacte mediàtic, es perd de vista que la FESC és un esdeveniment organitzat

per la Xarxa d'Economia Solidària (XES), aquella organització que va néixer al caliu de les trobades entre cooperatives del Brasil i de Catalunya a mitjan anys 1990 i que avui, un bon grapat d'anys després, continua endavant amb els seus projectes de promoció de l'economia solidària i de construcció d'un món més just. La Xarxa d'Economia Solidària és una entitat d'entitats que va néixer amb el propòsit d'enfortir l'economia solidària des d'una perspectiva transformadora de la societat. I la Fira és només un dels camins per aconseguir-ho, tot i que sigui la manifestació més publicitada de totes i la que té més impacte i, com no podria ser d'una altra manera, tenint en compte que és l'esdeveniment d'aquestes característiques més important que es fa al sud d'Europa. En aquest sentit, l'objectiu d'organitzar una fira no és només donar visibilitat a l'àmbit de l'economia solidària i a les maneres diverses, alternatives i específiques de manifestar-se i construir, sinó també garantir que la presència de les formes de fer possible i efectiu

un altre món arriba a les nostres places i mercats. En darrer terme, el propòsit de la Fira no és només convertir-se en un referent festiu en el qual la gent es pugui conèixer tot passejant, i assistir a xerrades o comprar serveis i productes del mercat social, sinó també esdevenir un espai on crear consciència política sobre la necessitat de millorar aquest món per fer-lo millor.

La Fira

Durant dos dies i mig, han tingut lloc xerrades (com ara “L'articulació de l'economia social i solidària”, “L'economia solidària a Europa, el cas de Grècia” i “Dimensió i democràcia: l'experiència de Coop57, Suara i Som Energia”), presentacions de nous projectes (com ara la cooperativa d'habitatges en cessió d'ús La Borda, l'emissió de títols participatius de la cooperativa Teixidors o el projecte de la cooperativa Eticom - Som Connexió), debats (per exemple, “Femení en plural: les dones i les cooperatives” i “Projecte de llei de cooperatives: i tu què hi dius?”), taules rodones (com ara “Microcrèdits”) i projecció d'audiovisuals. I així, fins

a prop d'un centenar de propostes, activitats infantils incloses.

Grècia, nació convidada

Aquest any, amb el propòsit d'anar més lluny en el territori i de parar atenció a les lluites que tenen lloc arreu (que en el cas de l'Europa mediterrània són ben similars a les nostres), l'organització ha volgut posar èmfasi en la situació de l'economia solidària a Grècia, que ha fet de país convidat enguany. Els companys grecs han compartit durant aquests dies la seva experiència i han explicat quina és la situació dels moviments socials a Grècia. El propòsit de comptar amb un país convidat a la Fira va més enllà de conèixer les realitats d'altres parts del món, ja que expressa una voluntat clara de construir ponts d'intercooperació que puguin facilitar la feina conjunta i globalitzar les lluites i els moviments socials que oposen la col·laboració i l'ajuda mútua a l'Europa de la Troika i el capital.

Entre les experiències procedents de Grècia que s'han pogut fer sentir a la Fira, destaca la cooperativa Syn. Zo, que es va crear l'any passat a la ciutat d'Atenes i que ja té més de cent consumidors, que prenen part en activitats diverses, com ara la venda d'aliments o les classes de ioga. I també s'han treballat les relacions bilaterals i s'han pogut veure vídeos sobre la situació actual a Grècia.

Més intercooperació

En la Fira d'enguany, també s'ha volgut fomentar la intercooperació entre les diferents entitats que hi han participat. Amb aquest objectiu, l'obertura de la sala Elisa Garcia, dedicada als expositors, va obrir al migdia del dissabte, deixant que entre les deu i les dotze del matí les entitats interessades poguessin practicar la intercooperació. La voluntat d'aquesta proposta és anar més enllà del fet de ser presents en una mostra d'entitats que ofereixen els seus productes i serveis, ja que respon a les peticions dels participants de la Fira, que ja van demanar l'any passat disposar d'un espai on poder intercanviar experiències, coneixements i, sobretot, on poder començar a crear intercooperació.

La Fira d'Economia Solidària de Catalunya ha volgut demostrar, un any més, que l'economia solidària és una realitat plenament arrelada a Catalunya

La I Nit de l'Economia Solidària i el Premi de l'Economia Solidària

Una altra novetat de la tercera FESC ha estat la celebració de la I Nit de l'Economia Solidària, que va costar d'un sopar i un concert a càrrec del Niño de la Hipoteca. Durant la Nit, es va lliurar el Primer Premi de l'Economia Solidària, que té com a objectiu fer un reconeixement públic de la tasca social que desenvolupen les entitats i les empreses de l'Economia Social i Solidària a Catalunya i premiar els projectes o trajectòries que duguin a terme organitzacions que promouen l'economia social i solidària o hi treballen. El premi d'enguany s'ha lliurat, mitjançant votació popular, a la cooperativa de serveis financers Coop57.

L'oferta gastronòmica

Aquest 2014, tres projectes cooperatius han estat els encarregats de dinamitzar l'oferta gastronòmica de la Fira, a diferència del que s'havia fet en les edicions anteriors, en què un únic projecte es feia càrrec de tot.

L'objectiu d'aquest canvi és facilitar als assistents una oferta més variada, evitar les cues i, sobretot, fomentar la intercooperació. Les entitats encarregades dels restaurants han estat l'Ateu Cooperatiu La Base, del Poblenou; Els Caus de Mura (projecte de Turisme Sostenible), i la unió de tres projectes: el Cafè del Centre de Caldes de Montbui, el Kop de Mà del barri de Sants i el projecte Altermercat.

Després de la cloenda de la Fira, es fa difícil destriar si l'èxit continuarà acompanyant aquest projecte, si serà viable els propers anys i si haurà de reinventar-se i convertir-se en alguna altra cosa. El que sembla clar és que superar-se serà difícil; però, com que estem parlant d'una economia que no es regeix per les regles del mercat capitalista, aquest pas més no passa necessàriament per incrementar el nombre d'assistents ni d'expositors. El 2015, més. ■

Cooperar per innovar

Joan Segarra i Lorena Torró
Coordinadors d'Innovacoop

Superada la barrera de la concepció tradicionalista d'innovació (que associa aquesta gairebé en exclusiva a la tecnològica), les societats empresarials, principalment les cooperatives, han posat de manifest l'amplitud d'àmbits en què la innovació té un paper clau per a la sostenibilitat socioeconòmica, tant dels territoris com de les empreses. El desgavell socioeconòmic viscut en els darrers anys i l'autocrítica que se n'ha derivat, ha portat a potenciar models econòmics que es basin, principalment, en les persones i en la sostenibilitat. En aquest sentit, el model cooperatiu d'empresa defineix una fórmula amb projecció de futur en el desenvolupament de les noves formes de treball de les organitzacions, i és per això que cal posar en valor les actuacions d'innovació impulsades des de les cooperatives i els agents representatius del moviment, especialment les relacionades amb les noves formes d'organització i de gestió empresarial com a exemples d'un nou paradigma d'empresa participada i compromesa amb una competitivitat responsable i sostenible.

Des d'un punt de vista empresarial, les cooperatives impulsen processos d'innovació, com qualsevol altra empresa, relacionats amb la innovació tecnològica, en productes i processos, entre d'altres; però la dimensió social de les cooperatives possibiliten un desenvolupament de la innovació des del punt de vista social, ja que impulsen nous models organitzatius que facin front a les necessitats de les persones, sigui en l'àmbit del treball, en el del consum de béns o serveis, en el de l'accés a l'habitatge, en el de l'educació o en d'altres. Cal destacar, fer visible, la innovació social, entesa com els nous processos, pràctiques, mètodes o sistemes per a dur a terme processos tradicionals o tasques noves que es fan amb participació de la comunitat i les persones beneficiàries. Aquestes es transformen en actors del seu propi desenvolupament, de manera que enforteixen el

seu sentiment de ciutadania. Per això, és important destacar el paper que desenvolupen les cooperatives com a empreses promogudes, impulsades i participades per persones que s'han agrupat voluntàriament per satisfer les seves necessitats i aspiracions econòmiques, socials i culturals comunes, mitjançant una empresa de propietat conjunta i de gestió democràtica.

Una de les claus principals de la innovació és la participació. Les persones aportem més quan ens sentim part d'un projecte. En el cas de les cooperatives, això és evident en tots els àmbits: societat, econòmic i laboral, ja que es basen en els valors de l'autoajuda, l'autoresponsabilitat, la democràcia, la igualtat, l'equitat i la solidaritat. Seguint la tradició dels fundadors, els socis cooperatius fan seus els valors ètics de l'honradesa, la transparència, la responsabilitat i la vocació social.

Alhora, es guien per uns principis universals, essent la fórmula cooperativa l'única forma empresarial que integra en la seva gestió i govern uns principis d'actuació i desenvolupament.

En aquest mateix context de la participació, la forma cooperativa incorpora en els seus principis la cooperació entre cooperatives amb l'objectiu de servir, de la manera més eficaç possible, el seu teixit social. A més, això queda palès en les diferents formes de cooperació entre empreses que promou el model cooperatiu d'organització: cooperatives de serveis, cooperatives agràries, cooperatives de segon grau, acords intercooperatius, federacions, etc. Sortosament, avui més que mai la cooperació ja constitueix una pràctica habitual en les organitzacions empresarials de tota mena, i no només en les cooperatives.

La cooperació entre organitzacions afavoreix l'obtenció d'avantatges competitiu efectius que siguin únics, possibles de mantenir, superiors als de la competència i aplicables a diverses situacions del mercat. Per a això, més enllà de la forma jurídica que prengui la nostra col·laboració,

s'ha de tenir en compte uns punts comuns que cal abordar:

- cal treballar-se la confiança mútua;
- les empreses participants han de buscar una mateixa fita;
- la cooperació ha d'estar en connexió amb l'estratègia de l'empresa;
- cal tenir clars els objectius individuals que es pretenen amb la cooperació, però també els de la resta d'organitzacions amb les quals cooperarem.

Dit això, hem de considerar les possibilitats de la cooperació entre empreses com un instrument que faciliti l'accés a la innovació.

Fa anys, com hem dit més amunt, la innovació s'identificava amb les grans organitzacions que disposen de prou recursos per a invertir i poden impulsar noves línies d'actuació i nous productes i serveis. En canvi, actualment considerem que la innovació la pot generar qualsevol empresa que de manera sistemàtica organitzi, en les diferents àrees del negoci, una cerca deliberada d'oportunitats i les transformi en realitats. En aquest sentit, la innovació en xarxa i la innovació oberta, basades en la cooperació, permeten que les empreses tinguin accés a la innovació, sense necessitat de disposar d'ingents quantitats de recursos, tant humans com econòmics.

Gràcies a la sistematització de la innovació que apliquem dins la nostra empresa, podrem establir l'estra-

tègia que cal seguir per a engegar nous projectes a partir de l'anàlisi de l'àmbit i el grau de la innovació. Això ens permetrà decidir, per exemple, si desenvoluparem la innovació individualment dins l'empresa, i si ens caldrà adquirir la innovació externament a través de la compra d'innovació o de la col·laboració externa amb altres entitats.

La realitat empresarial ens diu que habitualment la cooperació entre empreses es dona per a innovar en el màrqueting, la producció i la recerca i desenvolupament. Tanmateix, indistintament dels àmbits en què cooperem per a innovar, les raons que han de conduir a una empresa a fer-ho són l'obtenció de valor per si mateix i també davant els clients, ja que tots dos propòsits tenen un retorn directe (diners) o indirecte, essent retorns indirectes el coneixement (el que aprenem en el procés d'innovar), la marca (l'impacte en els clients), l'ecosistema (les empreses *partners* amb qui hem d'aprendre a relacionar-nos per a dur a terme la innovació) i l'organització (el fet de ser una empresa innovadora la converteix en més atractora de talent). Innovar consisteix a tenir idees convertibles en valor per al client, de manera que amb això es generi un resultat sostenible per a l'empresa: el retorn de la inversió. L'objectiu últim de la innovació és generar resultats. La innovació que no millori els beneficis, directes o indirectes, no té sentit. Tal com la defineix Alfons Cornella, la innovació és

un motor virtuós d'idees-valor-resultat que hauria de funcionar perfectament. No ha de ser un acte *ad hoc* (ara innovem i demà ens en oblidem), sinó un sistema que requereix estratègia, recursos i temps (alineació amb el negoci). I, per aconseguir-ho, potser s'han d'eliminar altres parts del procés empresarial que ens prenen temps del dia a dia, per a poder dedicar-lo a innovar, que és fonamental en l'actualitat i ho serà també en els propers anys.

Les organitzacions innovadores incorporen uns trets diferencials que faciliten el procés creatiu i la plasmació de les idees en projectes amb valor.

Aquestes organitzacions, doncs, tenen en comú una organització horitzontal allunyada de la jerarquia, una direcció que lidera el procés d'innovació, el fet que incorporen eines per a facilitar la recollida de dades i interpretar la informació, un treball de les idees des d'un punt de vista transversal, i la implicació dels grups d'interès.

La innovació, més enllà de la transformació d'idees en productes o serveis que aportin valor, representa un mecanisme eficaç per a adaptar les empreses als canvis del seu entorn, i alhora també esdevé un procés més de gestió de l'organització. En un entorn globalitzat en què el nostre mercat és el món, hem de tenir present que els nostres competidors també s'ubiquen en aquest context. La nostra competitivitat ha de millorar no només per tenir més capacitat sobre el mercat, sinó també perquè

les empreses externes no s'apropriïn el nostre segment de mercat.

Amb la voluntat d'oferir recursos sobre la innovació i la cooperació per innovar adreçats a les cooperatives, la Federació de Cooperatives de Treball de Catalunya ha creat un fòrum d'innovació, Innovacoop, amb el doble objectiu de traslladar als seus membres la importància de la innovació per a adaptar els seus negocis als canvis i així garantir-ne la supervivència, i fer que les cooperatives adquireixin coneixements en matèria d'innovació.

Amb Innovacoop, a través de diverses sessions programades en formats diversos, es pretén anar traslladant coneixement en l'àmbit de la innovació. El primer objectiu bàsic és parlar d'innovació i fer que se'n parli, però també incidir en les cooperatives perquè integrin aquest concepte dins l'imaginari empresarial. En funció de l'evolució de les sessions, les cooperatives es van trobant en disposició d'anar definint el tipus d'innovació (tradicional, oberta, en xarxa, etc.) que pot respondre més bé a les seves necessitats estratègiques. L'objectiu final és més ambiciós, ja que amb Innovacoop es pretén la creació de nodes d'innovació en xarxa i innovació oberta, per tal que les cooperatives s'autogestionin la innovació i la integrin en la seva planificació anual i organitzativa. Parlem, per tant, d'una aposta per unes empreses innovadores, que aporten millores als processos, als productes o serveis i a la forma de gestionar-se i organitzar-se. ■

En què podem innovar

	Dimensió empresarial (model de negoci)	Dimensió cooperativa(model societari)
En què podem innovar	Proposta de valor: marca Productes/serveis Clients: segment i relacions Canals de comercialització Màrqueting i comunicació Recursos: personal, finançament i infraestructura Processos Xarxa d'aliances Estructura de costos	Estructura de la propietat Incorporació de socis Estructura democràtica Formació, educació Informació Vincle amb la comunitat Relació amb altres cooperatives Participació econòmica dels socis
Què busquem	Innovacions de model de negoci amb què busquem beneficis mitjançant la venda del producte/servei.	Innovacions internes a l'organització amb les quals perseguim l'obtenció de millores de funcionament i eficàcia.
Recursos	El model CANVAS pot ajudar a esquematitzar el model de negoci.	Els set principis cooperatius poden ajudar a esquematitzar el model societari.
En què hem de basar-nos	En el procés d'innovació hem de tenir molt clars els valors cooperatius, els valors de la nostra empresa i la visió definida en la nostra estratègia empresarial.	

La Denominació d'Origen Protegida Les Garrigues

DOP Les Garrigues

Reconeguda l'any 1975 segons l'Ordre ministerial de 28 d'octubre, és la primera DO d'oli que es va reconèixer a Espanya.

El reconeixement de la Comunitat Europea es va obtenir amb el Reglament CE núm. 1107/96 de la Comissió, de 12 de juny del 1996, i va passar a ser la Denominació d'Origen Protegida Les Garrigues.

Amb data de 22 de maig del 2012, l'ENAC ha acreditat el Consell Regulador de la DOP Les Garrigues com a entitat certificadora de l'oli amb DOP Les Garrigues, essent el segon Consell Regulador d'Espanya i el primer de Catalunya que obté aquesta acreditació.

La zona de producció és situada al sud de la província de Lleida, i l'àmbit geogràfic el conformen la comarca de les Garrigues i el sud de les comarques del Segrià i l'Urgell, amb un total de vint-i-cinc cooperatives i prop de 18.560 hectàrees d'olivera, conreades per 3.800 famílies productores. La varietat arbequina, les bones pràctiques de conreu, les condicions climàtiques de la zona, les olives collides directament de l'arbre i una acurada elaboració a baixa temperatura a les cooperatives i almàsseres, són la principal garantia per a l'obtenció d'un oli de qualitat superior, al cent per cent natural, un deliciós suc d'oliva arbequina, i amb un alt

contingut en polifenols, antioxidants naturals molt beneficiosos per a la nostra salut.

L'oli que s'obté és verge i de qualitat extra, és el suc del fruit totalment natural i que s'envasa per al consumidor amb l'etiqueta de garantia de la DOP Les Garrigues.

Característiques organolèptiques

Es tracta d'olis afruitats d'oliva arbequina fresca (sigui verda o madura), amb aromes i gustos propis i característics que ens recorden els de l'ametlla verda, del tomàquet i de la carxofa. La seva entrada en boca és dolça, i la personalitat de l'amarg i la del picant es manifesten de manera equilibrada.

Quan l'oliva és més verda, els atributs amarg i picant tenen un caràcter més intens i les aromes verdes es fan més presents, essent un oli que fa les delícies dels amants de l'oli verd. Quan el fruit és més madur, tots aquests atributs es manifesten de forma més suau.

Tots aquests trets diferencials corresponen al vincle de l'arbequina amb el territori (la terra, el clima, etc.) i el bon fer durant la producció i elaboració de l'oli.

Cal destacar que aquests olis tenen un alt contingut en polifenols, uns elements antioxidants propis de l'oliva que són molt beneficiosos per a la salut, i els responsables de l'estabilitat de l'oli. ■

Presentació del llibre sobre Joan Rovira Marqués a La Flor de Maig

Jordi Estivill

El prop passat dia 15 de maig, es va presentar, als locals de La Flor de Maig del Poblenou, el llibre *Joan Rovira i Marqués. El cooperativisme obrer i col·lectivista*, que han escrit Ivan Miró i Marc Dalmau. Aquest llibre es el numero 25 de la col·lecció Cooperativistes Catalans, de biografies que publica la Fundació Roca i Galès. L'acte va comptar amb la presència del president de la Fundació, del director de la col·lecció, dels autors, del presentador, d'alguns familiars de Joan Rovira, de veïns del Poblenou que han aconseguit l'autogestió dels locals, de membres del Patronat i de la Xarxa d'Economia Solidaria i de persones interessades en el cooperativisme a Catalunya. No es difícil imaginar el somriure complaent de Joan Rovira, sigui on sigui, per les felices coincidències que es donaven en el dia i el lloc en què es feia la presentació. Es complia un aniversari del moviment social 15-M, que ha sacsejat l'escena política i social, tenia lloc al carrer de Josep Trueta, metge català que va salvar la vida de milers de ferits anglesos a la Segona Guerra Mundial, i als locals de La Flor de Maig, d'aquesta històrica cooperativa de la qual Joan Rovira havia estat bibliotecari, vocal de la junta, animador cultural, publicista i president accidental.

El llibre és el resultat d'una detallada i rigorosa recerca conduïda pels dos autors que ja havien mostrat les seves capacitats i sagacitat amb una publicació anterior dedicada a les cooperatives obreres de Sants i editada per La Ciutat Invisible. En aquesta, obrien una nova perspectiva d'anàlisi del cooperativisme en posar en evidència que les cooperatives no solament eren una resposta econòmica a les necessitats més prementeres obreres i populars, sinó que constituïen un projecte alternatiu al capitalisme, tot articulant la

vida associativa, cultural i política dels barris de Barcelona.

Joan Rovira, que va néixer a Altafulla l'any 1884 i molt probablement va emigrar a Barcelona impel·lit per les penúries de la societat camperola d'aleshores, va créixer i viure a redós d'aquell l'ambient efervescent del sindicalisme i del cooperativisme català que va d'inicis de segle XX fins a la guerra civil. Va pertànyer al que es podria considerar la tercera generació dels cooperadors catalans. Autodidacte, racionalista, prolífic autor de més de dos-cents articles, molts d'ells publicats sota el pseudònim de Galfe, propagandista i militant convençut, redactor de reglaments, activista i home pràctic, acabà essent, l'any 1937, president de la Federació de Cooperatives i membre del Consell Superior de la Cooperació. Primer seguidor d'Anselmo Lorenzo, abraçà els ideals anarcosindicalistes i es separà de les tesis més radicals per descobrir posteriorment les possibilitats d'emancipació que el cooperativisme ofereix, afiliar-se a la UGT. I ja en els anys trenta va entrar en les files de la Unió Socialista.

Joan Rovira va tenir un itinerari ideològic complex: va passar de les tesis llibertàries radicals a un socialisme no estatista en el qual "construir sobre la base dels sindicats, distribuir en forma cooperativa; té un sentit més proper al socialisme que el doctrinari socialisme estatal". El col·lectivisme de Joan Rovira s'enfronta per un costat amb les crítiques que des de les posicions més radicals feien al moviment cooperativista perquè deien que adormia la classe obrera i l'allunyava de la revolució; i, per l'altre, amb les tendències corporatives i defensives de moltes cooperatives.

No acaben aquí les seves contribu-

MIRÓ, Ivan; DALMAU, Marc.

Joan Rovira Marqués. El cooperativisme obrer i col·lectivista.

Valls: Fundació Roca Galès - Cossetània Edicions, 2014. Col·lecció Cooperativistes Catalans, 24. 95 pàg.

cions, ja que, en primer lloc, en la seva primera etapa va intervenir en la conversió dels sindicats d'ofici en sindicat únic, tesi discutida en el Congrés de Sants del 1918 i que seria el fonament de la posterior força expansiva de la CNT. En segon lloc, va preocupar-se i va fer propostes integratives per modernitzar el cooperativisme de consum enfront de la creixent competència dels monopolis de distribució i l'acaparament dels intermediaris privats.

Si la història ens ha de servir per a recuperar una memòria tant de temps amagada, fonamentar l'acció present i tenir millors instruments per al futur, aleshores benvinguts siguin llibres com el d'Ivan Miró i Marc Dalmau, que ens fan descobrir militants obrers com Joan Rovira. ■

3a Festa de la rosa del safrà L'Albagés, 25 d'octubre de 2014

Esteve Puigferrat i Aguilar

Aquest any li tocava a L'Albagés i ho varen saber organitzar.

La persona que m'hi va dur patia perquè anàvem un quart d'hora tard, però vam tenir temps d'anar als camps de safrà amb tot el seguici. Val la pena veure-ho, in situ, perquè els no entesos ara tenim la imatge real de com actua la planta: cada dia fa una flor nova en la que el centre són els tres brins de safrà. L'endemà torna a sortir una altra flor de la mateixa tija amb els seus brins nous. Per això cada dia es pot fer la recol·lecta de les flors que després s'han de desbrinar i assecar. Personalment tinc el repte d'aconseguir treure algun profit dels pètals que ara per ara queden descartats dels processos, sense cap mena d'utilitat.

Els actes de la Festa del Safrà estaven ben pensats i si ho volies seguir tot era una carrera en la que no podies perdre pistonada. Per la meua banda, al perdre'm una de les xerrades vaig tenir la sort que en Miquel, el meu acompanyant, hi va poder assistir i m'ho va explicar.

Un dels actes més didàctics i pràctics va ser una cuinera molt bona, la Dolors Mateus, que ens va fer una demostració de com es cuina bacallà amb safrà. Ens va donar a més un paper amb la recepta que acabava de fer-nos, doncs, si bé te un llibre editat, en aquest la versió del plat és pensat per fer-ho al microones. Tinc la tentació de publicar aquesta recepta -seguint les indicacions de l'Agnès- tentació en que voluntàriament em permeto caure-hi. ■

Bacallà confitat amb salsa de safrà

Blog de cuina de la Dolors: <http://blogdecuina.blogspot.com.es/>

Ingredients per a 4 persones:

4 trossos de bacallà al punt de sal
1 fulla de llorer
1 branqueta de farigola o romaní
25-30 g. d'ametlla trossejada
200 cc de crema de llet
50 cc. De vi blanc
1 cullerada de postres de farina de blat de moro fina
Brins de safrà
Cibulet o juliverd per decorar
Sal, pebre negre
Oli d'oliva verge extra

Preparació:

- **Confiteu el bacallà:** introduïu els trossos de bacallà, ben secs, en un cassó amb el llorer i la farigola i cobrir amb oli.
- Porta-ho al foc i escalfar el oli a uns 60º, cuinar uns 3 minuts. (Si no es té termòmetre toqueu el cassó amb les mans: s'ha de notar calent però que no ens cremem).
- Deixar reposar tapat amb film uns 20 minuts.
- La salsa de safrà es fa posant en un cassó una mica d'oli, afegir l'ametlla, donar unes voltes, afegir la farina de blat de moro, remoure bé, abocar el vi, la crema de llet i el safrà i portar-ho a ebullició i cuinar fins espessir. Salpebrar i deixar reposar uns minuts.
- Emplateu posant una base de salsa de safrà, i a sobre el bacallà ben escorregut amb el juliverd picat.

Col·lecció Cooperativistes Catalans

Altres títols de la col·lecció

1. GAVALDÀ, Antoni
Josep M. Rendé i Ventosa
2. ANGUERA, Pere
Antoni Fabra Ribas
3. CASANOVES I PRAT, Josep Josep
Lladó i Quintana
4. JIMÉNEZ NAVARRO, Àngel Sants
Boada i Calsada
5. FERRER I GIRONÈS, Francesc
Joan Tutau i Vergés
6. VICEDO RIUS, Enric
Enric d'Hostalric i Colomer
7. GAVALDÀ, Antoni
Benet Vigo i Trulls
8. PLANA I GABERNET, Gabriel
Josep Roca i Galès
9. COMAS I CLOSAS, Francesc
Leonei Soler i March
10. POMÉS, Jordi
Salvador Pagès Inglada
11. AUDÍ, Pere - ORESANZ, Toni
Joaquim Llorens Abelló
12. BOSH I CUENCA, Pere
Pere Dausà i Arxer
13. DUCH PLANA, Montserrat
Micaela Chalmeta
14. SUÑE MORALES, Jordi Miquel
Mestre i Avinyó
15. VALLÉS I MARTÍ, Josep Maria
Josep Cabeza i Coll
16. SERRANO I BLANQUER, Jordi
Joan Salas Antón
17. GARAU ROLANDI, Miguel Joan
Peiró i Belis
18. BOSCH I CUENCA, Pere Jaume
Rossich i Bassa
19. PIÑANA EDO, Marcel·li Joan
Mestre i Mestre
20. HERNANDEZ BENAVENTE, Santos
Josep Espriu i Castelló
21. ROTGER I DUNYÓ, Agnès
Joan Ventosa i Roig
22. PONS I ALTÉS, Josep M.
Pere Boldú i Tilló
23. VALLÈS I MARTÍ, Josep Maria
Albert Talavera i Sabater

24

MIRÓ, Ivan i DALMAU, Marc
Joan Rovira Marqués

Ed. Fundació Roca i Galès amb Cossetània Edicions

FUNDACIÓ ROCA I GALÈS

Aragó, 281, 1r 1a - 08009 Barcelona
Tel. 932 154 870 - www.rocagales.cat

 facebook.com/fundacio.rocagales.5

FUNDACIÓ ROCA I GALÈS
Aragó, 281, 1r-1a. 08009 Barcelona
Tel. 932 154 870
www.rocagales.cat
cc@rocagales.cat

cooperació
CATALANA

BUTLLETA DE SUBSCRIPCIÓ

Entitat: _____
Nom: _____ Cognoms: _____
Adreça: _____
Codi postal: _____ Població: _____
Telèfon: _____
Correu electrònic: _____

☐ Desitjo subscriure'm fins nou avís a la revista Cooperació Catalana
Preu subscripció anual (11 núms.) 30 €

Forma de pagament

☐ Transferència IBAN ES37 2100 3014 7625 0001 8353

☐ Xec bancari adjunt a nom de: FUNDACIÓ ROCA I GALÈS

☐ Domiciliació bancària: Nom titular: _____
Entitat bancària: _____
Codi BIC: _____

Codi IBAN:

Donació de llibres

1. Vint-i-cinc anys de democràcia i progrés social a Barcelona. Barcelona: Ajuntament de Barcelona, 2004.
2. Cooperació empresarial i cooperatives de serveis. Barcelona: SERVICOOOP, 2003.
3. Distribució territorial de la renda familiar a Barcelona. Barcelona: Ajuntament de Barcelona, 2007.
4. GOERLICH GISBERT, Francisco J.; MAS IVARS, Matilde. Los motores de la aglomeración de España. Bilbao: Fundación BBVA, 2008.
5. GOERLICH GISBERT, Francisco J.; MAS IVARS, Matilde. Sobre el tamaño de las ciudades en España. Bilbao: Fundación BBVA, 2008.
6. Good practices in bussines creation and adaptability. Servicio Andaluz de Empleo. EQUAL, 2005.
7. Has dit cooperativa? Vilanova i la Geltrú: Fundació Ventosa i Roig, 1991.
8. Informe de la inclusió social a Espanya. Barcelona: Caixa Catalunya. Obra Social, 2009.
9. Memòria 2007. Parc del Montnegre i el Corredor. Barcelona: Diputació de Barcelona, 2008.
10. La missió de Servei Públic Audiovisual a la regió del Magreb i el Mashrek. Informe regional. Cerdanyola del Vallès: Observatori Mediterrani de la Comunicació, [2011].
11. OLCINA VAUTEREN, Gonzalo; CALABUIG ALCÁNTARA, Vicente. Cultural transmission and the evolution of trust and reciprocity in the labor market. Bilbao: Fundación BBVA, 2008.
12. Para una integración global a través del alojamiento y el empleo. Brussel·les: IGLOO, 1999.
13. Pla general de formació professional a Catalunya. Barcelona: Consell Català de Formació Professional. Generalitat de Catalunya, 2002.
14. Societat civil i globalització. Barcelona: Coordinadora Catalana de Fundacions, 2003.
15. Temps, treball i ocupació: Desigualtats de gènere a la ciutat de Barcelona. Observatori Barcelona, 2003.

■ La Biblioteca de la Fundació Roca Galès està al servei de totes aquelles persones que volen consultar temes referents a cooperativisme i economia social.

■ Agraïm la col·laboració de totes aquelles persones i entitats que amb les seves donacions han contribuït a assolir els 5.000 exemplars que actualment la nostra biblioteca pot oferir als seus lectors.

■ Segueixen arribant nous llibres, i a fi d'obtenir l'espai necessari, hem cregut oportú fer una reestructuració de la biblioteca, retirant les obres de les quals disposem més d'un exemplar, i d'aquelles que no tracten específicament dels temes sobre els quals estem especialitzats.

■ Cada mes, la biblioteca de la Fundació Roca i Galès publicarà a Cooperació Catalana un llistat de quinze títols d'aquest tipus de material.

■ Aquests llibres podran ser obtinguts de forma gratuïta per qualsevol persona o entitat que hi estigui interessada.

■ Com obtenir aquests llibres:

- Cal demanar-los per telèfon o per fax a la bibliotecària en horari de la biblioteca.
- Durant un període de trenta dies posteriors a la seva publicació.
- Els llibres s'hauran de recollir a la Fundació Roca i Galès i prèviament s'haurà d'omplir una fitxa amb les dades personals.
- En cap cas no es podrà fer un ús comercial del material obtingut.
- Les peticions seran ateses per rigorós ordre de comanda.

BIBLIOTECA DE LA

FUNDACIÓ ROCA I GALÈS

Horari:

de dilluns a dijous de 9:30 a 13 h.

dimarts i dijous de 16 a 19 h.

Telèfon: 93 215 48 70

Fax: 93 487 32 83

a.e.: biblioteca@rocagales.cat

www.rocagales.cat

La Biblioteca de la Fundació Roca i Galès ha rebut de nou una extensa donació de llibres de temàtica cooperativista, economia social, medi ambient i altres, que ha incorporat als seus fons. Tot i això, té un considerable romanent que posa a disposició de les persones i entitats que hi puguin estar interessades. Cal convenir dia i hora amb la bibliotecària per venir a triar-los.

Retalls

Elisenda Dunyó

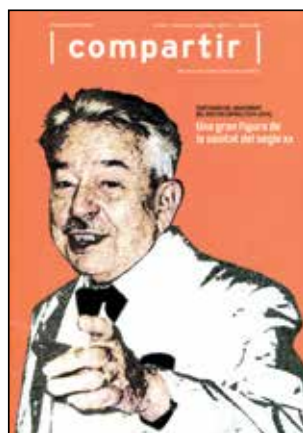

ALTERNATIVAS ECONÓMICAS

Núm. 18. Octubre del 2014

www.alternativaseconomicas.coop
contacto@alternativaseconomicas.coop
[@RevistaAlterEco](https://twitter.com/RevistaAlterEco)

Revista de caràcter mensual d'edició en llengua castellana. L'hem escollida perquè en aquest número inclou un dossier especial molt interessant, amb aquest títol: “L'economia social canvia de marca”. Amb aquests subtítols: “Empreses més democràtiques”, “Les empreses que situen les persones per sobre del capital han aguantat més bé la crisi, i unes quantes inclús han fet un gran salt”, “Ara es reivindiquen com a eix d'una nova economia”. Reproduïm alguns dels títols més destacats i extensos del dossier, amb el seus subtítols: “Tot a punt per a l'enlairament. L'economia social ha resistit més bé la crisi i alhora noves cooperatives entren en sectors clau com ara la banca i l'energia”; “«L'altra economia» va de veres”, text en que es diu que l'economia solidària, la més militant, ha crescut un 50% amb la crisi, i també que, segons el CIRIEC, s'estima que a Espanya hi han 1,2 milions de llocs de treball en l'economia social. S'inclou una gràfica estadística per il·lustrar el pes de l'economia social a Europa. Heus aquí els títols d'altres articles: “Els reptes d'Espanya”, “Molt més que xifres”, “Radiografia de l'economia social”, en què s'inclouen xifres i estadístiques i es pot veure que les cooperatives formen el grup més gran, seguit per les societats laborals i associacions. “Sumar per multiplicar. Intercooperació, la gran aposta de l'economia social per afrontar la crisi”. “Un banc, finalment. Fiare Banca Etica culmina després d'onzer anys de treball i maduració, i des d'aquest mes ofereix serveis també a particulars”. “Del somni a la realitat. Banca Etica és un referent molt consolidat a Itàlia amb quinze anys d'experiència, 37.000 socis i oficines a tot el país”. Aquests articles es complementen amb una petita entrevista al president de la Fundació Fiare. “Cap a un marc legal que ajudi a la veritat. La llei espanyola, pionera a Europa, defineix qui en pot formar part. El debat està a flexibilitzar la normativa”. L'últim article del dossier porta el títol: “Els sentits de l'economia social”. La resta de la revista tracta diferents punts del panorama econòmic, social, laboral, cultural, etc. ■

COMPARTIR

Núm. 96. Octubre-diciembre del 2014

www.fundacionespriu.coop
compartir@fundacionespriu.coop

Revista trimestral escrita en llengua catalana. Tal com podem veure a la portada, la temàtica principal se centra en el centenari del naixement del doctor Espriu, amb el titular “Una gran figura de la sanitat del segle XX”. A manera d'introducció, ja el presenta com l'impulsor del cooperativisme sanitari i es remarca que el seu llegat ha fet que estigui més viu que mai. És per això que diverses personalitats li dediquen un homenatge a les primeres pàgines amb els seus escrits: la presidenta de l'ACI, amb el títol “A l'avantguarda del cooperativisme”; la ministra de Foment, amb l'article “El Dr. Josep Espriu, impulsor del cooperativisme sanitari a Espanya”; l'alcalde de Barcelona, amb el text “Cal impulsar l'economia social”. També a l'interior, persones rellevants en l'aspecte social, cooperatiu i sanitari li dediquen un complet monogràfic en què evoquen diversos punts de vista al voltant de la persona, el professional i l'impulsor en el món cooperatiu que va ser el doctor Espriu. La publicació inclou, també, els articles que formen part de les seccions de salut, que també fan referència al Dr. Espriu, i al cooperativisme sanitari. I finalment hi han la bústia i la secció “Cultura”. ■

GRAN RECAPTE D'ALIMENTS

BANC DELS ALIMENTS

2014

Tu el pots
fer més gran

Toni Albà

FES-TE VOLUNTARI
28 i 29 de nov
granrecapte.com